

Sygn. akt I C 29/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Irena Żarnowska-Sporysz

Protokolant: starszy protokolant Jolanta Latała

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2017 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. B.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. we (...) S.A. w W.**

o zapłatę

I. zasądza od Towarzystwa (...) S.A. na rzecz powoda R. B. kwotę 25 752,09 (dwadzieścia pięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt dwa złote 09/100) z ustawowymi odsetkami od 29 listopada 2013 roku do dnia zapłaty, w tym od 1 stycznia 2016 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od Towarzystwa (...) S.A. na rzecz powoda R. B. kwotę 998 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. zasądza od powoda R. B. na rzecz Towarzystwa (...) S.A. kwotę 2 618 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

V. zasądza od powoda R. B. na rzecz (...) S.A. kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

VI. nakazuje pobrać od Towarzystwa (...) S.A. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 1 288 zł tytułem opłaty od pozwu od której uiszczenia powód był zwolniony.

Sygn. akt **I C 29/16**

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym do Sądu dnia 31 grudnia 2015r powód R. B. wniósł o:

- zasądzenie od Towarzystwa (...) S.A. i od (...) Finanse S.A w W. kwoty 93075,97 zł z ustawowymi odsetkami liczymy od 29 listopada 2013r do dnia zapłaty z tym ,że spełnienie świadczenia od jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

- ewentualnie na wypadek nieuwzględnienia powyższego żądania o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. kwoty 25752,09 zł z ustawowymi odsetkami liczymy od 29 listopada 2013r do dnia zapłaty , - o zasądzenie kosztów postępowania .

W uzasadnieniu podał, że pozwany (...) na (...) SA prowadzi działalność gospodarczą w zakresie ubezpieczeń na życie a pozwany (...) Finanse S.A w W. prowadzi działalność w zakresie doradztwa finansowego.

W dniu 9 lipca 2010r powód podpisał deklarację przystąpienia do dwóch umów grupowego ubezpieczenia na życie z (...) (...) w związku z czym otrzymał certyfikaty nr (...) i (...) z dnia 6 sierpnia 2010r .Umowy zostały zawarte na 15 lat. W umowach tych powód występuje jako ubezpieczony , Towarzystwo (...) S.A jako ubezpieczyciel , a (...) Finanse S.A w W. jako ubezpieczający.

Powód w związku z w/w umowami zobowiązał się do płacenia składek na rachunek zakładu ubezpieczeń tzw. składki pierwszej w kwocie 13500 zł i tzw. składek bieżących płatnych miesięcznie w wysokości 372 zł odnośnie certyfikatu nr (...) tzw. składki pierwszej w wysokości 38250 zł i składek bieżących w wysokości 1054 zł miesięcznie odnośnie certyfikatu nr (...).

Powód wpłacił z tytułu pierwszej umowy łącznie 26520 zł i z tytułu drugiej 75140 zł.

Do umów mają zastosowanie wzorce umowne w postaci warunków ubezpieczenia (...), regulaminu ubezpieczeniowego Funduszu Kapitałowego „S. N. F. V. „ tabela opłat i limitów składek.

Do w/w umów powód przystąpił za namową pracownika (...) Finanse S.A w W. A. M. , która przekonała go do ich zawarcia jako korzystnego zainwestowania środków finansowych w produkt który wchodzi na rynek w miejsce ustępującego produktu o nazwie (...), a do którego powód należał , przy czym zawarcie nowych umów w ramach (...) musiało nastąpić szybko tj. w terminie do 9 lipca 2010r z uwagi na ograniczenia czasowe , a powód uzyskał powyższą informację dzień wcześniej tj. 8 lipca 2010r drogą mailową.

Powód działając w zaufaniu do pracownika w/w pozwanego zdecydował się na zawarcie przedmiotowych umów , natomiast postanowienia umowy , regulaminy otrzymał dopiero po podpisaniu umów wieczorem 9 lipca 2010r również drogą elektroniczną .

Powód w związku z szybkim podjęciem decyzji co do zawarcia umów nie został poinformowany o ryzykach związanych z tymi umowami, np. dotyczących skutków rezygnacji z umowy .

W lipcu 2013r powód zaprzestał płacenia składek z uwagi na pogorszenie się jego sytuacji finansowej – co spowodowało iż ubezpieczyciel Towarzystwo (...) S.A - rozwiązał z nim dnia 15 października 2013 obie przedmiotowe umowy i dokonał wypłaty na rzecz powoda łącznie 8.584,03 zł – choć do tamtej pory powód wpłacił na konto ubezpieczyciela łącznie 101.660,00 zł .

Powód dowiedziawszy się o rzeczywistym charakterze umowy pismem z dnia 28 maja 2015r skierowanym do obu pozwanych uchylił się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia woli o przystąpieniu do obu umów.

W związku z powyższym powód domaga się zwrotu różnicy pomiędzy kwotą wpłaconą a wypłaconą tj. 93075,97zł od obu pozwanych lub od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. kwoty 25752,09 zł która to kwota stanowi równowartość opłaty likwidacyjnej pobranej przez w/w pozwanego.

Powód powołuje się na nieważność umowy grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie do której przystąpił w oparciu o art. 58 kc w zw. z art.3581kc bowiem jego zdaniem kształtuje ona zobowiązania stron w sposób nierówny – określając precyzyjnie obowiązki powoda a nie precyzując obowiązków pozwanego i dodatkowo uzależniając wysokość świadczeń które miał spełnić pozwany od jego arbitralnych decyzji na które powód nie miał wpływu.

Powód twierdzi też iż nieważna jest ta umowa w świetle art. 805 par.1 i 807 par.1 kc a także w świetle przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003r o działalności ubezpieczeniowej .

Powód jest zdania ,że przedmiotowa umowa na życie i dożycie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym nie jest umową grupowego ubezpieczenia na życie lecz indywidualną umową ubezpieczenia.

Zdaniem powoda jego oświadczenia o przystąpieniu do obu umów są nieważne bowiem zostały złożone pod wpływem błędu ,wywołanego podstępym działaniem pracownika pozwanego (...) Finanse S.A . w rozumieniu art. 86 kc.

W opinii powoda działanie pozwanego (...) Finanse S.A . stanowiło nieuczciwa praktykę rynkową polegającą na wprowadzeniu w błąd co oznacza zgodnie z art. 12 ust.1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym ,że konsument którego interes został zagrożony może żądać naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych Tak więc zastosowanie miałyby przepisy art. 415 i 361-363 kc.

Żądanie ewentualne powoda dotyczy niedozwolonych postanowień umownych o których stanowi art. 3853 kc , w tym wypadku klauzul o opłacie likwidacyjnej tj. kwoty 25752,09zł , którą pozwany ubezpieczyciel zatrzymał .

W pisemnej odpowiedzi na pozew pozwany (...) Finanse S.A w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu podał ,że

umowa ubezpieczenia grupowego jest zgodnie z art. 808 par.1 kc umową ubezpieczenia zawieraną na cudzy rachunek w której klienci ubezpieczającego nie są stronami umowy.

Zaprzeczył ten pozwany iżby jego pracownik wprowadził powoda w błąd, bowiem przed podpisaniem umowy powód kilkakrotnie spotkał się z pracownikami pozwanego którzy dokładnie opisali mu produkt (...) i związane z nim ryzyko inwestycyjne. Dodał ,że na slajdzie znajduje się informacja ,że (...) nie jest lokatą bankową i nie gwarantuje zysku a jedynie zwrot 100% początkowo zainwestowanej kwoty pomniejszonej o opłaty administracyjne, i że w przypadku zerwania umowy klient musi liczyć się z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanego kapitału. Wyniki osiągnięte w przeszłości nie są gwarancją osiągnięcia podobnych w przyszłości.

Powód miał możliwość po zapoznaniu się z warunkami umowy odstąpić od niej w okresie tzw. subskrypcji tj. do końca lipca 2010r czyli przez 22 dni w sposób bezkosztowy, a nie uczynił tego . Powód otrzymał wszelkie dokumenty związane z produktem (...). Nie może się powoływać zatem na błąd – bo ewentualne niezapoznanie się z treścią dokumentów było niedbalstwem ze strony powoda.

Oświadczenie powoda z dnia 28 maja 2015r o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli jest spóźnione . Powód zaprzestał płacenia składek w lipcu 2013r a umorzenie środków nastąpiło w listopadzie 2013r – co oznacza ,że wtedy odkrył błąd- więc uchybił terminowi z art. 88 par.2 kc.

Pozwany zaprzeczył aby dokonywał nieuczciwej praktyki rynkowej , bowiem powód otrzymał komplet informacji o produkcie , nie został więc wprowadzony w błąd a tylko takie może być uznane za nieuczciwą praktykę.

Nie ma zatem powód podstaw domagać się odszkodowania na tej podstawie. Jego strata wynika z faktu iż odstąpił od inwestycji przed zakończeniem okresu na jaki umowa została zawarta a nadto z uwagi na spadek wartości Funduszu Kapitałowego oraz z pobranej opłaty likwidacyjnej przez(...)

Pozwany(...) jest tylko pośrednikiem pomiędzy klientem, a ubezpieczycielem czyli(...)- nie odpowiada zatem za treść produktu.

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. – wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów .

W uzasadnieniu wskazał ,że powód był objęty ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi (...) do której zastosowania mają warunki

ubezpieczenia (...). Powód własnoręcznym podpisem potwierdził odbiór warunków ubezpieczenia, regulaminu tabeli opłat i limitów składek.

Powód który twierdzi, że działał pod wpływem błędu nie wykazał iż taki błąd istniał. Opłaty likwidacyjne nie mają charakteru sankcyjnego lecz tylko zabezpieczają interes samego ubezpieczyciela.

Pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom na jakich powód opiera swe roszczenia.

Podniósł iż oświadczenie o uchyleniu się skutków złożonego pod wpływem błędu oświadczenia woli zostało złożone po terminie.

Twierdzi, że umowa zawarta pomiędzy pozwanymi do której powód przystąpił jest całkowicie uregulowane w art. 808 i nast. kc. Powód nie może być uznany za stronę umowy a jedynie za uczestnika stosunku ubezpieczenia w związku z tym nie może twierdzić, że postanowienia umowy zawartej pomiędzy obu pozwanymi są nieważne. Unieważnienie umowy pomiędzy obu pozwanymi doprowadziłoby do nieracjonalnych skutków naruszyłoby interesy setki, tysięcy ubezpieczonych którzy tak jak powód przystąpili do takiej umowy. Dalej pozwany ten zauważa powołując się na orzeczenie SN, że jeżeli podstawa roszczenia jest błąd lub groźby o których mowa w art. 84 i 87 kc to bezprzedmiotowe jest stosowanie art. 58 par.1 i 2 kc.

Roszczenie o zwrot opłaty likwidacyjnej jest innym roszczeniem niż roszczenie o zwrot składki wpłaconej – tj. w oparciu o art. 12 ust.1 pkt 4 u.o.p.n.p.r.

Pozwany ten podnosi brak legitymacji biernej z uwagi na to, że nie dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumenta oraz nie odpowiada za działania (...), który nie jest agentem ubezpieczeniowym lecz ubezpieczającym a więc uczestnikiem stosunku ubezpieczeniowego – nie pośrednikiem.

Pozwany nie poczuwa się do odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 12 ust.1 p.4 u.o.n.p.r bo nie ma po jego stronie zawinienia co do poinformowania powoda o charakterze produktu P. (...).

Dodaje pozwany, że powód nie ma interesu prawnego w żądaniu stwierdzenia nieważności umowy grupowej oraz, że nie ma podstaw do twierdzenia, że postanowienia przedmiotowej umowy zawierają niedozwolone klauzule

Powód w odniesieniu do odpowiedzi na pozew (k.213) podtrzymał swe stanowisko w sprawie i podał, że jego żądanie winno być uwzględnione w oparciu o przepisy art. 405 w zw. z art. 384 par.1 kc, 405 i ast. W zw. z art. 58 kc i 353 kc, 405 i nast. w zw. z art. 84,86 kc, 415 kc w zw. z art. 12 ust.4 u.o.p.n.p.r., 405 i nast. w zw. z art. 385 (1) kc.

Sąd ustalił:

Powód R. B. inwestował od jakiegoś czasu swe pieniądze w różnych depozytach i lokatach – co czynił za doradztwem firmy (...) SA i jej pracownika A. M.. Lokował m. innymi swe oszczędności w produkt o nazwie M.. Za namową tegoż doradcy powód zdecydował się dokonać konwersji swych pieniędzy tj. przeniesienia ich z produktu M. do produktu o nazwie P. (...). Na zastanowienie się nad swą decyzją powód czasu miał niewiele bowiem dnia 8 lipca 2010r został poinformowany o możliwości przystąpienia do produktu (...) a już dnia następnego złożył w tej kwestii swe oświadczenie, bo wówczas jak poinformowała go A. M. mijał termin przystąpienia do takiej umowy.

Dow zeznania św. A. M. –k. 463, zeznania powoda –k. 464

Samo podpisanie przystąpienia do umów miało miejsce dnia 9 lipca 2010r i odbyło się w obecności innego już pracownika (...) tj. P. W.. Przed zawarciem umowy powód nie otrzymał ani jej regulaminu ani warunków ubezpieczenia, choć na swe życzenie mógł je dostać. W rozmowie z powodem P. W. przedstawił powodowi informację o produkcie które standardowo zawsze przekazuje klientom. Pokazał mu między innymi dokument – symulację wyników historycznych oraz kalkulator teoretycznych zysków. Powiedział co to jest składka początkowa i składka

zainwestowana i bieżąca . Omówił ryzyka związane z produktem które są opisane w regulaminie, powiedział ,że produkt może nie zarobić i że jednostka w ubezpieczeniowym funduszu może spaść .

Dow; zezn. św. P. W.-k. 249

W dniu podpisania deklaracji o przystąpieniu do umowy powód otrzymał jej regulamin i warunki ubezpieczenia ale dopiero wieczorem drogą elektroniczną , tj. już po podpisaniu umowy. Powód miał świadomość ,że jego pieniądze po przystąpieniu do umowy będą inwestowane na rynku.

Dow; zeznanie powoda-k.464

Kiedy powód podpisał dwie deklaracje przystąpienia do umowy grupowego ubezpieczenia na życie z (...) (...) otrzymał dwa certyfikaty potwierdzające jego przystąpienie do tych umów o numerach (...).

Z pierwszej deklaracji i certyfikatu nr (...) wynika ,że składka bieżąca wynosi 1054 zł , składka pierwsza wynosi 38250 zł, a składka zainwestowana 191250 zł .

Z drugiej deklaracji i certyfikatu nr (...) wynika ,że składka bieżąca wynosi 372 zł , składka pierwsza 13.500 zł a składka zainwestowana 67500 zł .

Dow: deklaracje przystąpienia i certyfikaty – k. 28- 31

Regulamin i warunki ubezpieczenia (...) oraz tabela opłat i limitów określają szczegółowo charakter tego produktu . Umowa natomiast zawarta pomiędzy obu pozwanymi z daty 29 września 2009r określa ich wzajemne relacje , prawa i obowiązki w ramach produktu P. (...)

Dow: regulamin warunki ubezpieczenia , tabela opłat i limitów

-k. 60-67 , umowa pomiędzy pozwanymi –k. 471 i nast.

Powód opłacał składki zgodnie z w/w deklaracjami do lipca 2013r .

Wpłacił więc do tego czasu odpowiednio – z tytułu umowy (...) łącznie kwotę 75140 zł i z tytułu umowy (...) kwotę 26520 zł .

Zaprzestał płać składki w lipcu 2013r na skutek jak twierdzi i pogorszenia się jego sytuacji finansowej i z uwagi na spadek notowań Funduszu na rynku znacznie poniżej poziomu zainwestowanego kapitału.

Skutkiem tego było rozwiązanie z powodem z dniem 31 października 2013r przez Towarzystwo (...) SA stosunku ubezpieczeniowego potwierdzonego certyfikatami o numerach (...) i (...) , umorzenia wszystkich jednostek uczestnictwa funduszu zgromadzonych na rachunku i wypłata dla powoda w listopadzie 2013r kwoty z tytułu całkowitego wykupu odpowiednio kwot: 6344,72 zł i 2239,31 zł .

Dow: pismo z dnia 28 maja 2015 r do powoda z informacją o dokonanej operacji przeprowadzonej w październiku i listopadzie 2013r –k. 44.

Powód pismem z daty 28 maja 2015r skierowanym do pozwanego (...) (...) SA (k. 74) i do (...) SA (k. 77) złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń woli (przystąpienia do umowy grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie (...)) złożonych pod wpływem błędu co do ryzyka zainwestowanych środków i zażądał zwrotu wszystkich składek .

Dow: pismo powoda –k. 74 , 77

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny – wynika z cytowanych dokumentów oraz zeznań świadków i powoda.

Sąd oddalił wniosek pozwanego (...) (...) SA dopuszczenie dowodu z opinii biegłego aktuarusza wnioskowanego (k. 158) na okoliczność prawidłowości kalkulacji pobieranych przez tego pozwanego opłat , kosztów związanych z przedterminową rezygnacją – bowiem ta okoliczność nie była przez powoda kwestionowana . Powód domaga się zwrotu wszystkich wpłaconych kwot pomniejszonych jedynie o zwrot wypłaconej mu ich części a nie kwestionuje sposobu obliczeń tego co otrzymał .

Sąd natomiast dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego dr J. C. (k. 806 i nast., 836 i nast.) wykonanej dla potrzeb innego wprawdzie procesu toczącego się w tut. Sądzie I C 73/15 , ale dotyczącej identycznego jak w tym postępowaniu produktu t. (...), w którym biegła ta omówiła charakter tego instrumentu finansowego. Stwierdziła ona w konkluzji ,że produkt P. (...) jest instrumentem skomplikowanym i ryzykownym i jak każdy instrument rynku kapitałowego nigdy nie daje 100% gwarancji dochodu Uczestnik rynku musi się z tym liczyć .

W związku z poczynionymi ustaleniami faktycznymi sąd uznał niniejsze powództwo za uzasadnione jedynie częściowo.

W pierwszej kolejności podkreślić należy iż powód sformułował żądanie pozwu w taki sposób ,że w pierwszej kolejności domaga się zasądzenia **od obu pozwanych** wszystkich wpłaconych składek pomniejszonych o tę ich część którą już otrzymał ,

a jako żądanie ewentualne domaga się **tylko od jednego pozwanego tj. (...) (...) SA** zwrotu kwoty stanowiącej równowartość tzw. opłat likwidacyjnych .

Powód przystąpił do łączącej obu pozwanych tj. Towarzystwa (...) SA umowy grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym klientów (...) SA (...) z dnia 29 września 2009r (vide – umowa –k. 471, deklaracja przystąpienia –k. 28,30, certyfikaty –k. 29, 31)

Poprzez swe przystąpienie, którego dowodem jest deklaracja i wystawione certyfikaty powód stał się uczestnikiem stosunku ubezpieczeniowego tj. ubezpieczonym , pozwani zaś są : (...) Finanse SA ubezpieczającym, a (...) (...) SA ubezpieczycielem.

Wynikają dla powoda z tego przystąpienia określone dokładnie w warunkach ubezpieczenia i regulaminie prawa i obowiązki.

Stosunek ubezpieczeniowy z powodem został rozwiązany z dniem

31 października 2013r wobec zaprzestania płacenia przez niego składek .

Zgodnie z treścią przepisów rozdziału 14 p.4 warunków ubezpieczenia (k. 63) oraz par.9 regulaminu (k. 65) w razie rezygnacji ubezpieczonego z ubezpieczenia po rozpoczęciu ochrony ubezpieczeniowej – **ubezpieczyciel** w terminie 35 dni od dnia otrzymania oryginału oświadczenia w tym zakresie wypłaca środki **z tytułu całkowitego wykupu** na rachunek bankowy wskazany przez ubezpieczonego .

Punkt 6 tego rozdziału stanowi iż w przypadku całkowitego wykupu ubezpieczyciel wypłaca ubezpieczonemu kwotę równą wartości rachunku pomniejszoną o opłatę likwidacyjną oraz stosowny podatek dochodowy od osób fizycznych (w przypadku osiągnięcia dochodu). Ta wartość rachunku to wartość określona w rozdziale 1 p. 32 warunków ubezpieczenia, z którego wynika iż wartość ta to wartość aktualna na dzień wykupu tzw. jednostek uczestnictwa funduszu.

Wartość tych jednostek przedstawił powodowi pozwany (...) (...) SA – dokonując wypłaty środków – co nastąpiło w piśmie tego pozwanego (k. 44)

Wynika z tego że na dzień dokonywania wypłaty tj. na 29 listopada 2013r powód miał z tytułu certyfikatu (...) jednostek uczestnictwa funduszu na rynku a cena jednej takiej jednostki wynosiła wówczas 34,37 zł więc wartość rachunku to

kwota 25.378,87 zł – i tę powodowi wypłacono, ale po pomniejszeniu jej o opłatę likwidacyjną wynosząca 19034,17 zł czyli 75% zgodnie z tabelą opłat (k. 66)

Z tytułu certyfikatu nr (...) powód miał 260, (...) jednostek uczestnictwa funduszu na rynku – przy cenie jednej jednostki wynoszącej 34,37 zł co dawało wartość rachunku na kwotę 8957,25 zł i tę mu wypłacono po pomniejszeniu jej o opłatę likwidacyjną wynoszącą 6717,94 zł czyli 75% zgodnie z tabelą opłat.

Łącznie obie opłaty likwidacyjne to kwota 25.752,09 zł – którą sąd zasądził od pozwanego (...) (...) SA na rzecz powoda z ustawowymi odsetkami liczonymi od 29 listopada 2013r tj. od dnia w którym wypłacono powodowi w związku z likwidacją rachunku i całkowitego wykupu jego aktualna wartość, bo od tamtego dnia zdaniem sądu roszczenie stało się wymagalne .

Zdaniem sądu nie wiążą uczestnika stosunku ubezpieczeniowego te postanowienia warunków umowy i regulaminu ,które nie były z nim czyli powodem indywidualnie uzgadniane i które w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszają jego interesy a przy tym nie są to główne świadczenia stron. Są one bowiem niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 3851kc . W omawianym przypadku regulacje dotyczące opłaty likwidacyjnej nie były indywidualnie uzgadniane z powodem co przyznali zeznający w sprawie świadkowie – pracownicy (...). Wysokość natomiast opłaty likwidacyjnej czyli 75% wartości rachunku który zwraca się ubezpieczonemu w trzecim roku uiszczania składek jest rażąco wygórowana – sprzeczna z dobrymi obyczajami . Elementy umowy dotyczące opłat likwidacyjnych nie należą do głównych świadczeń stron (którymi są opłacanie składki przez powoda i wypłata świadczenia przez (...) w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego).

Dlatego kwota z tytułu opłaty likwidacyjnej winna być powodowi zwrócona .

Jeżeli chodzi o pierwsze żądanie zasądzenia od obu pozwanych kwoty 93075,97 zł – z uwagi na nieważność całej umowy grupowego ubezpieczenia na życie do której powód przystąpił , czyli zwrotu składek świadczonych bez podstawy prawnej (art. 405 kc) , czy też z tytułu naruszenia zasad uczciwej praktyki rynkowej (art. 415 kc) - to jest ono nieuzasadnione.

Najpierw podkreślić należy iż powód nie jest stroną zawartej pomiędzy obu pozwanymi umowy z 29 września 2009r , on jedynie przystąpił do tej umowy na warunkach określonych w regulaminie i warunkach ubezpieczeń . Określa się w piśmiennictwie status powoda jako uczestnika stosunku ubezpieczeniowego.

Nie ma więc podstaw z uwagi na brak interesu prawnego powoda aby sąd na jego żądanie stwierdzał nieważność tejże umowy z 29 września 2009r , której nie jest on stroną , a której przedmiot , wzajemne prawa i obowiązki określiły pomiędzy sobą tylko obaj pozwani bez jakiegokolwiek w tym udziału powoda.

Powód może jedynie domagać się stwierdzenia nieważności stosunku prawnego jaki powstał pomiędzy nim a obu pozwanymi z tytułu przystąpienia przez niego do zawartej pomiędzy obu pozwanymi w/w umowy. Jego prawa i obowiązki jak też prawa i obowiązki pozwanych w ramach stworzonego w ten sposób stosunku prawnego określają : deklaracje przystąpienia , certyfikaty, regulamin i warunki ubezpieczenia .

W pierwszej kolejności jednak odnieść się należy do oświadczenia powoda o uchyleniu się na zasadzie art. 88 kc od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli przystąpienia do w/w umowy ubezpieczenia - zdziałanego jak twierdzi pod wpływem błędu . Otóż zdaniem sądu oświadczenie powoda po pierwsze jest spóźnione i nie może wywołać określonych w nim skutków prawnych . Powód bowiem złożył je w maju 2015r gdy tymczasem już z samego pozwu wynika iż ów błąd na który w tym oświadczeniu się powołuje wykrył w lipcu 2013r kiedy zaprzestał płacić składki z przyczyny między innymi takiej oto ,że inwestycja nie przynosiła oczekiwanych zysków a jedynie straty , choć był zapewniany o zyskach, a najpóźniej w listopadzie 2013r kiedy zwrócono mu tylko część wpłaconych przez niego składek. Art. 88 kc określa natomiast roczny termin do uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli liczony od momentu wykrycia błędu.

Po drugie i przede wszystkim trudno tu w ogóle mówić o podstępnym wprowadzeniu powoda w błąd co do zysku z tej inwestycji skoro pracownicy OF zapewniali owszem powoda o zysku, ale po zakończeniu okresu na jaki umowa została zawarta czyli po 15 latach – a powód zrezygnował z niej już w trzecim roku jej obowiązywania więc nie dał szansy sprawdzić, czy te zapewnienia się sprawdzą. Nie wiadomo jaki byłby efekt odkładania składek po upływie całego okresu na jaki umowa była zawarta. Rynek się zmienia i przejściowy spadek wartości jednostek uczestnictwa funduszu nie przekreśla szansy uzyskania zysku w kolejnych latach, w których ta wartość może zwyżkować. Ponadto zauważyć trzeba, że powód był zorientowany w regułach obowiązujących w tego typu produktach finansowych i znał zasady ich funkcjonowania bo już wcześniej korzystał z produktu o nazwie M. . Doskonale wiedział, co sam przyznał, że jego składki będą inwestowane na rynku, od którego koniunktury przecież wszystko zależy. Może być zysk, ale może być i strata i godził się z tym.

Jeżeli chodzi o treść obu uregulowań dotyczących praw i obowiązków powoda tj. regulaminu i warunków ubezpieczenia to nie ma podstaw do stwierdzenia ich nieważności. Trudno dopatrzeć się w nich sprzeczności z ustawami wymienionymi przez powoda tj. przepisami kc, a konkretnie art. 805 i 807. Umowa do której powód przystąpił nie jest umową zdefiniowaną art. 805 kc bowiem zawiera w sobie jeszcze elementy nie wymienione w tym przepisie, a mianowicie te dotyczące inwestowania części składki uiszczanej przez ubezpieczonego. Jest to umowa ubezpieczenia na życie i dożycie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Zawiera więc ona zarówno elementy umowy ubezpieczenia jak i umowy inwestycyjnej, a od woli stron zależy jakie znaczenie nadać każdej z tych dwóch funkcji umowy.

W ramach swobody zawierania umów strony mogą bowiem swobodnie kształtować treść łączącego ich stosunku prawnego, a dobrowolne przystąpienie przez powoda do określonego już modelu umowy było wyrazem akceptacji przyjętych w nim rozwiązań.

Jeżeli chodzi o zarzut sprzeczności umowy z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej z 22 maja 2003r obowiązującej w chwili zawarcia przez powoda umów – to jest on bezzasadny – bo owszem art. 13 ust.4 pkt.1 tej ustawy mówi o tym, że zakład ubezpieczeń – w przypadku ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym – jest obowiązany do określenia lub zawarcia w umowie ubezpieczenia m. innymi: wykazu oferowanych ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych – ale przecież zaoferowanie jednego tylko takiego funduszu nie oznacza, że umowa jest nieważna. Przepis ten tylko stanowi bowiem, że winny być wymienione w umowie wszystkie oferowane fundusze – ale jeżeli w ofercie jest tylko jeden fundusz – to tylko on może być w umowie wymieniony i jego wskazanie wypełnia wymogi tego przepisu.

Nie można też zgodzić się z twierdzeniem powoda, że umowa do jakiej przystąpił naruszała przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym co dawałoby powodowi podstawę do domagania się odszkodowania.

Powód powołując się na tę ustawę twierdzi, że został wprowadzony w błąd, bowiem zgodnie z klauzulą generalną zawartą w art. 4 ust.1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym - praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców jest nieuczciwa jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowania rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Art. 5 tej ustawy stanowi, że praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy której inaczej by nie podjął.

Otóż zdaniem sądu przedstawione powodowi Warunki Umowy i Regulamin były precyzyjnie określone. Jasno z nich wynika do jakiego rodzaju umowy powód przystępuje. Jeżeli coś w tych przepisach było dla niego niezrozumiałe to miał powód możliwość zapytać o to doradcę finansowego, z którym przecież rozmawiał przed zawarciem umowy a również w okresie subskrypcji wycofać się bezkosztowo z umowy. To, że powód nie zadał sobie trudu dokładnego przeczytania warunków umowy i jej regulaminu nie może teraz działać przeciwko pozwanym. Wreszcie zaznaczyć należy iż to powód zerwał postanowienia umowy rezygnując przedwcześnie z opłacania składek, musiał się więc liczyć

z konsekwencjami określonymi również dokładnie w tych przepisach, a dotyczącymi możliwej obniżonej w stosunku do wniesionych składek wartości rachunku na dzień jego likwidacji która to wartość uzależniona przecież była (o czym powód wiedział) od wartości jednostek uczestnictwa funduszu na rynku na dany dzień . Twierdzenie ,że został wprowadzony w błąd nie jest możliwe do zweryfikowania bowiem zapewnienie osiągnięcia zysku dotyczyć mogło tylko sytuacji w której obie strony dotrzymują warunków umowy , czyli po 15 latach – a niestety powód je zerwał zaprzestając opłacania składek, na długo przed terminem na jaki umowa została zawarta. Powód ponadto nie był w chwili zawierania umów takim przeciętnym konsumentem bo już wcześniej korzystał z podobnego rozwiązania lokowania pieniędzy tj. produktu M..

Na koniec podkreślić należy iż powód zupełnie dobrowolnie bez przymusu przystąpił do umowy z elementem inwestycyjnym licząc oczywiście na większy zysk niż w przypadku np. zwykłej lokaty bankowej gdzie oprocentowanie jest stałe. Instrument rynku kapitałowego do jakiego przystąpił jest zawsze ryzykowny i jak biegła stwierdziła w przywołanej tu opinii nie ma takiego instrumentu rynku kapitałowego, który gwarantowałby 100% dochód .Zawsze w przypadku tego typu produktów należy liczyć się również ze stratą , dlatego nie ma przymusu przystępowania do takich umów. Wreszcie zaznaczyć też trzeba, że zerwanie umowy przez powoda w trakcie jej trwania uniemożliwiło pozwanym osiągnięcie dla niego możliwego zysku który wszak miał nastąpić dopiero po 15 latach.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

Powód wygrywa proces w 27,6% zatem w takim procencie zwraca mu się poniesione przez niego koszty czyli tylko koszty zastępstwa procesowego bo był zwolniony od opłaty od pozwu. Przegrywa proces natomiast w 72,4 % co do pozwanego (...) (...) SA więc zasądzono od powoda dla tego pozwanego 72,4% poniesionych kosztów zastępstwa procesowego i 100% kosztów zastępstwa procesowego dla (...) SA co do którego powództwo zostało oddalone w całości. Nakazano też pobrać od pozwanego (...)opłatę od pozwu od zasądzonej części roszczenia w wys. 5% zasądzonej kwoty.